

Over filatelisten, alcoholisten en tandartsen. De waarde van de reacties op het Rapport van de Werkgroep ad hoc Spelling.

1 april 1990

Auteur: Gilbert Braspenning

Volume: 19

Nummer: 5

Pagina's: 3-13

Documenten

- [vonk_jrg19_076.pdf](#)

over filatelisten alcoholisten en tandartsen de waarde van de reacties op het rapport van de werkgroep ad hoc spelling albert braspenning op 28 februari 1989 presenteerde de werkgroep ad hoc spelling van de nederlandse taalunie in haar rapport voorstellen voor enkele wijzigingen van de nederlandse spelling vooral in de eerste weken daarna verschenen in de nederlandse en belgische dag en weekbladen talloze reacties op deze voorstellen in deze reacties zijn duidelijke tendensen aan te wijzen in de manier van argumentatie van een bepaalde categorie mensen of organisaties hoewel de artikelen werden geschreven vanuit eenzeerverschillende betrokkenheid bij de spellingkwestie kunnen op grond van de aard en inhoud van de argumentatie grofweg vijf categorieën schrijvers worden onderscheiden literaire auteurs willekeurige burgers de vereniging voor wetenschappelijke spelling journalisten en deskundigen leraren onderwijzers e bedoeling van dit artikel is drieledig bij het doornemen van dit corpus bleek al snel dat ten eerste is een inventarisatie beoogd er duidelijke tendensen zijn te bespeuren in de van de belangrijkste argumenten die in manier waarop de verschillende schrijvers hun de periode eind februari 1989 tot medio april 1989 in de nederlandse dag en weekbladen van deze tendensen is de tweede bedoeling weekbladen gehanteerd werden als reactie op van dit artikel de voorstellen van de werkgroep ad hoc spelling tenslotte heb ik getracht de eenzijdigheid en daartoe werden 180 artikelen uit nederlandse taalbladen ongenueanceerdheid van de gehanteerde reacties dag en weekbladen en enkele artikelen uit de aan te tonen door enkele taalkundige en taalpsychologische opiniebladen de to en elsevier en het april psychologische argumenten canto voeren die noch in nummer van onze taal 1989 doorgenomen men de recente reacties in de media noch in vroegere mag

aannemen dat dit een nagenoeg uitputtend geschriften overspellinghervorming voldoende zijn corpus van reacties op de jongste spellingvoor geaccentueerd in die zin pretendeert dit artikel stellen is omdat de discussie snel was uitgewoed een aanvulling te zijn op de bijdrage van verhoe 19 de jaargang nummer 5 april 1990 van 1985 in visies op spelling waarin nide mees touperus word ongewild plechtstatiger met elks te argumenten die tot ongeveer 1975 in ispellin spellingshetvorming hoe verderweteruggaakhoe goorlogene zijn geuit hader op hun waarde toetst erger dat wordt in 1977 werden deze argumenten getnventariseerd door geerts e a in successes and failures in dutch een tweeds reden waarom de meeste literaire spelling reform auteurs gekant zijn tegen het betreffende spelling rapport is het felt dat het voorstellen bevattoteen weliswaar bescheiden vernederlandsing van de bastaardwoorden volgens de literaire auteurs wordt daardoor de herkomst van de woorden de de readies etymologie minder duidelijk dit is relevant voor zover bij lezing van een tekst de de readies van de schrijvers liepen uiteen van herkomst van woorden werkelijk van direct belang uiterst negatief literaire auteurs tot gematigd is hiervan is echter slechts zelden sprake de positief deskundigen leraren onderwijzers daar spelling bestaat niet bij de gratis van het onmiddellijk valt het op dat de mate van negativiteit evenre lijk kunnen herkennen van de etymologische herdig blijkt te zijn aan de ongenueanceerdheid en komst van een bepaald woord het is toch vrij eenzijdigheid van de gehanteerde argumenten algemeen aanvaard dat de spelling een taalcode deze parameters bepalen de presentatievolgorde ring is die de bedoeling heeft een boodschap zo van de vijf volgende categorieen schrijvers duidelijk mogelijk over te brengen wanneer we hier van uitgaan most zij in de eerste plaats goed leer en bruikbaar zijn de herkenning van de ety literaire auteurs mologie van bepaalde woorden draagt daaraan niets bij sterker nog het etymologisch principe volgens de meeste nederlandse en vlaamse lite van de spelling is vaak direct in strijd met de twee raire auteurs is in principe elke spellinghervorming principes die een optimale leerbaarheid en bruikbaarheid omdat het een algehele verouderde aanblik baarheid van de spelling genereren namelijk het van de nederlandstalige literatuur tot gevolg zou principe van de beschaafde uitspraak en het hebben boeken in de oude spelling zouden van morfologisch principe de ene op de andere dag niet meer gelezen kun ook historisch taalkundigen voor wie de woorden worden tymologiewel van belang is hebben weinig aan de bij literatuur is de inhoud echter van groter belang spelling zolang deze spelling een slechte afgelei dan de vorm wanneer mensen echt genteres de is van het mondelinge taalgebruik doordat zij seerd zijn in een bepaald boek lezen zij het toch nauwelijks aansluit bij de fonologische vorm daar wel zeker als door de gematigdheid van de spel van de huidige woordspelling verschaft historisch lingwijzigingen het nieuwe schriftbeeld nauwelijks taalkundigen aldus slechts zeer weinig inzicht in zal verschillen van het oude schriftbeeld f debra de werkelijke ontwikkeling van woorden laatstaan bandere merkt in het brugsch handelsblad van in de totals ontwikkeling van een taal of een taal 10 maart 1989 op dat het veeleer het archaische groep verhoeven 1985 205 stelt dan ook terecht woordgebruik is dat de literatuur duet verouderen en minder leesbaar maakt dan een oude spelling de spelling kan bijvootbeeld niet de etymologie een archaische

spelling kan er zelfs voor zorgen een zeer complex proces weergeven ze kan dat bepaalde boeken plotseling voornamer en hooguit hier en daar een tipje van de sluier op deftiger worden waardoor ze voor bepaalde lichten mensen interessant worden om te lezen de letter kundige herman pleij zei het in het parool van de spelling zou echter meer van de etymologie 11 maart 1989 als volgt kunnen onthullen wanneer ze regelmatig wordt april 1990 19 de jaargang nummer 5 aangepast hoe vaker de spelling namelijk aange woorden en anderzijds het willen weren van inge past wordt hoe meer de spelling gaat lijken op de burgerde leenwoorden iets tegenstrijdigs in zich fonologische gedaante van het mondelinge taal heeft wanneer men namelijk de vreemde invloe gebruik de ervaringen in de afgelopen vijftig jaar den echt buiten wit houden moet het creatieve wijzen er immers op dat wanneer er van spelling aanpassingsvermogen van een geschreven taal hervorming sprake is deze doorgaans ook een gerespecteerd worden en dienen woorden als vernederlandsing dus een fonologisering inhoudt bureau en aquarium joist wet geschreven te dit is dan ook een van de redenen waarom de warden als resp buro en lakwarium het gros van meeste taalkundigen niet negatief staan tegen onze huidige geschreven woordenschat is volgens ver de jongste spellingvoorstellen deze creatieve taalveranderingsprocessen ont wanneer de spelling regelmatig wordt aangepast staan wanneer dit proces sinds de begintijd van nemen de fonologische zuiverheid en de histori onze spelling tegengegaan zou zijn zou het ne sche documentatiewaarde ervan toe op die derlands als schrijftaal nu al bijna verdwenen zijn manier zouden de periodieke spellingregelingen en een variant van de france schrijftaal zijn gewor naast de bestaande geluidsbanden van verschillen een kleine taal als het nederlands kan dus lende taalstadia nuttige hulpmiddelen kunnen alleen maar blijven bestaan wanneer ze adequaat vormen bij het historisch taalkundige onderzoek inspeelt op de vele onvermijdelijke invloeden van van het nederlands vreemde talen hetgeen niet wit zeggen dat elk concluderend kunnen we stellen dat wat betreft de willekeurig leen en bastaardwoord direct verne etymologie vrijwel niemand is gebaat bij het on derlandst moet worden maar wet dat die woorden veranderd laten van een spellingsysteem het is vernederlandst moeten warden waarvoor al sedert alleen voordelig voor die kleine groep lezers die behoorlijk lange tijd in het courante schriftelijke het leuk vinden om snel een globale indruk te krij taalgebruik een ingeburgerde vernederlandste gen van de schriftelijke oorsprong van een woord schrijfwige bestaat dit hoeft nietwillekeurig wo rd een schriftelijke oorsprong die meestal zeer wei voor woord te gebeuren de werkgroep noemt een nig zegt over de toenmalige klankvorm van het aantal mogelijke indelingscriteria die gehanteerd desbetreffende woord mees tal is het de letymolo kunnen worden om te bepalen welke snort bas gisten namelijk te doen om het zo veel mogelijk taardwoorden en leenwoorden op welke manier handhaven van woorden die via het frans uit het vernederlandst moeten warden rapport 1989 99 latijn komen zoals bureau en aquarium terwijl 103 men heden ten dage niet zeker weet hoe het klas tenslotte vinden de literaireauteurs dat de nieuwe sieke latijn echt heeft geklonken de drukmakerij spellingvoorstellen het toonbeeld zijn van de om de etymologie van met name de literaire au veronicalisering van con cultuur omdat daarmee teurs is daarom nog het best te vergefijken

met de toegegeven wordt aan allerlei slordigheden in het activiteiten van een postzegelclub die alleen nut taalgebruik van met name jongeren deze reacties zijn voor cotta filatelisten zijndanvooregericht tegen de voorstellen over de werkwoordspelling en de bastaardwoorden ten derde vormen de spellingvoorstellen van de de literaire auteurs menen dat kinderen vroeger werkgroep voor de literaire auteurs een soon baler in staat waren de spellingregels van de legalisering van aerie binnendringende vreemde werkwoordsvormen offer de knie te krijgen dan taalinvloeden ze zijn bang dat het nederlands op tegenwoordig met andere woorden het ligt niet den dour het onderspit moet delven tegenover de aan de moeilijke spellingregels dat er veer tauten ons omringende grotere cultuurtalen zoals het gemaakt warden maar veeleer aan de mentaliteit engels en het frans en de discipline van de kinderen en jongeren die de het vreemde is dat de literaire auteurs kennelijk spelling gebruiken niet beseffen dat het enerzijds onveranderd willen vele leraren laten evenwel in hun reacties door laten van de schrijfwijze van een aantal bastaard schemeren dat de werkwoordspelling voor kinde 19 de jaargang nummer 5 april 1990nii i 5 giii p3 zi tiik ren altijd al moeilijk is geweest en dat het dus hoog homier aangehaald door remco meijer in else nodig is dat de spelling op dit terrein aangepast zou vier van 11 maart 1989 worden de voorstellen van de werkgroep hebben dan ook niets te maken met het toegeven aan het markante is dat literaire auteurs alles maar slordigheden in het taalgebruik van de jeugd maw kunnen zeggen en schrijven zonder dat er veel veel meer met het willen elimineren van onnodige tegengas wordt gegeven de myths dat literaire ballast bij het spellen van de werkwoordsvormen auteurs spellingdeskundigen zouden zijn wordt daarnaast wordt met de werkwoordsideeen van door de krarite en tijdschriftredacties in leder geval de werkgroep niet tegemoet gekomen aan de niet doorbroken getuige het feit dat elks reactie gemakzucht van de spellinggerende kinderen maar hoe irrationeel ook afgedrukt wordt wordt juist een beroep gedaan op hun logisch inzicht in het gelijkvormigheidsprincipe hierop zal elders tpellingveranderen is sinds de dagen van mar in deze bijdrage worden ingegaan hier is vooral chant een beroep geworden en dit vak wordt de constatering van belang dat de literaire auteurs voornamelijk nee uitsluitend beoefend door ge zowel op het terrein van de s ancienniteit van de leerden die nooit iets lezenswaardigsschripen de spellingproblematiek bij de werkwoordvervoeging ijveraars van deze snort hebben zich verenigd in als op het terrein van de acrd van de werkgroeps een door nederland en belgie gefinancierde maf ideedn verde ott vervoeging de plank misslaan fia die de nederlandse taalunie is genaamd w f wat de voorstellen over andere spellingaspecten hermann in elsevier van 15 april 1989 betreft heeft de werkgroep er slechts haar ge streefd meer logics en consequentie aan te bren de volgende readies tonen aan dat er in ieder gen de voorkeurspelling van de bastaardwoor geval enkele mensen zijn die door de argumenta den in het igroene boekje bij voorbeeld is een tie van de literaire auteurs heenprikken toonbeeld van inconsequentie ook daar hebben velen altijd moeite mee gehad in ieder geval sinds er zijn nu eenmaal mensen zoals mulisch die op 1954 hetjaarwaarin het groene boekje verscheen het standpunt staan dat het beter is de spelling het doorvoeren van de voorstellen over deze voor altijd ongemoeid te laten ook als ze

allerlei spellingaspecten is dan ook geen toegeven aan de inconsistenties bevat met dat standpunt hoe je gemakzucht van jongeren maw eerder een po helemaal niet te weten wat er voorgesteld wordt ging om meer logics en regelmaat in de spelling te behalve om grapjes mee te bedenken waarmee je brengen dit is bevorderlijk voorzowel de leerbaar het voorstel belachelijk kunt maken peter nieuw held als de bruikbaarheid van de spelling wenhuijsen in de leeuwarden courant van 11 maart 1989 als we dit alles in ogenschouw nemen is het dui en delijk hoe eenzijdig en marginaal de argumenten het argument dat harry mulisch wangs voor de van de literaire auteurs eigenlijk zijn de argumen televisie aanvoerde dat een nieuwe spelling alle ten die voor de discussie over een grotere leer bestaande boeken tot onleesbare rommel zal baarheid en bruikbaarheid van de nederlandse degraderen is een onecht argument alle boeken spelling echt een rol spelen worden versluierd door zullen in onleesbare vorm heruitgegeven worden argumenten die voortkomen uit eigenbelang oat zal hem alleen maar meer royalties opleve slechts andreas burnier lijkt te onderkennen dat ren j bakker in de emmer courant van 17 maart dit de voornaamste drijfveer is die de literaire au 1989 teurs hun eenzijdige argumenten duet verkondi gen buiten de media wordt er gelukkig niet zo veel lk ben zeer tegen omdat ik als auteur denk dat rekening gehouden met de spellingidee van de mijn boeken van voor de eventuelewziging straks literaire auteurs wanneer er echt over spelling niet meer gelezen kunnen worden andreas beslist moet gaan worden in de werkgroep ad hoc v 14 april 1990 19 de jaargang nummer 5 spelling van de nederlandse taalunie was bij nederlands akwarel voorbeeld geen enkele literaire auteur vertegen a mans in de volkskrant van 4 maart 1989 woordigd sommige literaire auteurs zoals bij voorbeeld w f hermans kunnen daar maar een andere door de geongageerde lezer gehan moeilijk begrip voor opbrengen en reageren zich teerde vorm was het hakken met de botte bijl ook dan of op de volgende manier hiervan enkele voorbeelden tit is een werkgroep de werkgroep ad hoc een tijd waarin op alles wordt bezuinigd past spelling gb waarin geen enkele schrijver of his geen spellingscommissie het gedoe heeft al te toricus van naam zit niemand die geschriften veel geld gekost lk vind geen gezeur meer over voortbrengt waarvan gewenst en gehoopt mag de spelling voordat er een nieuwe gasbel is gevon worden datzij over honderden jaren nog gemak den tony knoope in de volkskrant van 4 maart kelijk leesbaar zullen zijn voor ieder die neder 1989 lands heeft geleerd w f hermans in elsevier en van 15 april 1989 treselek dat de nederlandse taal z6 verkragt wort ben t helemaal eens met harry mulisch g de literaire auteurs zien derhalve over het hoofd heemskerk in het algemeen dagblad van 7 maart datzij niet de fabrikanten van de spelling zijn maar 1989 slechts grootverbruikers ervan een alcoholist zal bij heineken ook niet gauw uitgenodigd worden verder blijken er bij de doorsnee lezer nogal wat om het gistingproces te komen leiden misverstanden te bestaan over de voor en nade len van een spellinghervorming in het algemeen om te beginnen denkt men dat er in de ons omrin gende landen geen onenigheid bestaat over de willekeurige burgers juiste spelling en dat er dusook niet aan gesleuteld wordt in mindere mate wordt dit argument tegen de reacties van deze groep lezers waren door een eventuele spellinghervorming ook genoemd gaans niet gebaseerd op de inhoud van het rap

door literaire auteurs port van de werkgroep ad hoc spelling maar op ten eerste is het niet waar dat in onze buurlanden de berichtgeving in de media na het verschijnen eensgezindheid over de aldaar geldende spelling van het rapport dit heeft geleid tot veel emotie regels zou bestaan in Duitsland is in het begin van naliteit emotionaliteit die zich uitte in verschillen deze eeuw al een spellinghervorming doorgevoerd de vormen van geestigheid en is er nu sprake van dat binnenkort een nieuwe spellingwijziging officieel doorgevoerd zal worden ahemaal leuk en aardig hoar die nieuwe spelling in Frankrijk bestaat op dit moment discussie over maar hoe rack ik straks bij een degelijk speltetje de vraag of de spelling niet eenvoudiger scrabble in godsnaam die 0 10 punten⁹ nog en fonematischer gemaakt moet worden omdat kwift r ed weilburg in de Volkskrant van 11 maart spellingonkunde vooral bij de jeugd ortrustwek 1989 kende vormen aan zou nemen de Engelse spel en ling is zo inconsequent dat bijna nergens antlers 1 waterverf mddr taalfouten gemaakt worden dan door Engel Europa 1992 se kinderen in veel Engels sprekende landen wordt Engels aware daarom ook geijverd voor vereenvoudiging van Spaans acuarela de spelling Frans aquarelle ten tweede moeten Nederland en Vlaanderen als Italiaans acqueretlo het waar zou zijn dat er in het buitenland niet aan Duits aquarell de spelling gesleuteld wordt niet de slechte spel 19 de jaargang nummer 5 april 1990vn lingaanpak van andere landen ovememen diver 14ijnper-soonlftvoorkeur gaat daarbij uit naar de se wetenschappelijke publikaties Cohen en Kraak zgn progressieve spelling omdat ze de meest 1972 Hamans 1985 en Tauli 1977 tonen name konsekwente is ook het gemakkelijkst is aan te aan dat de spellingsyste men van het Duits Frans leren en vooral al goed is ingeburgerd zodat ze en Engels even inconsequent of sours zelfs veel de minste weerstanden zal oproepen dit zou het inconsequenter genoemd kunnen worden als het niet alleen Vlamingen en Nederlanders Nederlandse spellingsysteem gemakkelijker maken maar vooral debuitenlan dat landen als Engeland en Frankrijk minder ders die Nederlands willen leren geneigd zijn hun spelling aan te passen aan het courante taalgebruik heeft waarschijnlijk meer te daarenboven is het niet inspirerend voor de ander maken met hun cultuur machistische denkbeelden stalige als daze tijdens het leren van het Neder dan met de kwaliteit van hun spellingsysteem lands gec onfronteerd wordt met woordbeelden die hij met het Engels of Frans associeert in plaats van even hardnekkig is de gedachte van de willekeu met het Nederlands rige burger dat handhaving van de oude spelling in bastaardwoorden zoals cadeau belangrijke voordelen heeft voor het vreemdetalenonderwijs alsmede voor het onderwijs Nederlands aan an de vereniging voor derstaligen wetenschappelijke spelling vws dit zal echter alleen opgaan voor Nederlanders die uiterst negatief tegenover de spellingvoorstellen Frans leren en voor Fransen die Nederlands le zijn de reacties van de vws voor naar gaan de ren heel veel bastaardwoorden in onze woorden bescheiden voorstellen ten aanzien van de verne schat zijn namelijk van Franse oorsprong voor derlandsing van de bastaardwoorden lang niet ver niet Fransen die Nederlands leren en voor Neder genoeg ook de ideeën van de werkgroep over de landers die een andere vreemde taal leren gaat ott vervoeging kan zij maar moeilijk verkroppen het niet op voor een javaan is bureau bijvoorbeeld omdat die een dominantie van het gelijkvormig beeld niet gemakkelijker te leren dan

buoheidsprincipe over het fonetische principe inhou voor niet fransen die nederlands leren is hand den het motto van de vws schrijf niets dan wat having van de oude spelling in bastaardwoorden je hoort komt voort uit de hardnekkige eenzijdige alleen maar nadelig wil men een vreemde taal gedachte dat daarmee de spellingmoeilijkheden goad leren dan dient men namelijk een goad in van kinderen te verhelpen zouden zijn de volgen zicht te krijgen in de zins woord en in mindere de argumenten kunnen daar tegenin gebracht mate behalve bij toontalen de klankstructuur van worden die taal de structuur van een taal is het gemakke onderzoek van reitsma 1983a en 1983b onder lijkt canto leren wanneer deze structuur ook in de amsterdamse schoolkinderen aangehaald door spelling zo ver mogelijk is doorgevoerd de ander reitsma 1985 maakt duidelijk dat kinderen zich stalige maaktzich dus de nederlandse woordstruc normaliter verrassend snel de kennis omtrent de tuur eigen maar stuit dan al lerende op tallow specifieke letterstructuur van woorden eigen woorden met een franse dan wel engelse woord maken het kind zou al heel snel gebruik leren structuur hier geldt weer het eerder aangehaalde maken van de visuelewoordvorm hoewel het kind argument dat node-loze inconsequenties in de in de allereerste face van het spellingonderwijs baat woordenschat een belem m wend effect hebben op lijkt te hebben bij het 66n klank ern letter princi de leerbaarheid van de spelling een gelijkaardig pe neemt het gemak van het vaste woordbeeld al argument wordt ook gebruikt door frans debra snel de overhand daaruit mag geconcludeerd bandere in het brugsch handelsblad van 10 maart worden dat voor de leerbaarheid in de eerste fase 1989 van het spellingonderwijs de herkenbaarheid van vc april 1990 19 de jaargang nummer 5 de vaste woordvorm van minstens even groot hier wordt gesuggereerd dat de taalunie de voor belang is dan de juiste verklanking van woorden stellen zou hebben gedaan terwijl de voorstellen die de vws voor open staat zoals u weet door een werkgroep aan de taalunie is volledige fonetisatie in de eerste fase van het nie-zijn gedaan dat de werkgroep weliswaar spellingonderwijs nog van beperkt belang voor de ingesteld is door de taalunie heeft waarschijnlijk leerbaarheid van de spelling voor de bruikbaar bijgedragen aan het verspreiden van een verkeerheid is zij nadelig niet alleen de literaire auteurs de indruk zouden dan moeite hebben met de nieuwe spel de haagsche courant e a van 28 februari 1989 ling maar ook het gros van de bevolking ten eerste die hun wijsheden kennelijk uit dezelfde bron be zouden er een aantal jaren nodig zijn om aan het trokken begingen daze miss-tap echter niet nieuwe woord en tekstbeeld te wennen en ten tweede zou het voor de bruikbaarheid zo nuttige de officiële schrijfwijze van het bastaardwoord gelijkvormigheidsprincipe helemaal overboord lypisch wordt niet vemederlandst tot liepies worden gezet de vws idee n staan dan ook op maar excellent is in het vervolg alleen nog goed als gespannen voet met de maatschappelijke aan er eksellent staat dit heeft een werkgroep van vaardbaarheid dit is ook overduidelijk naar voren de taalunie geconcludeerd en aanbevolen gekomen uit het rapport speling in de spelling 1 989 dat gelijktijdig met het rapport van de werkgroep daze pas-sage wekt evenwel de indruk alsof de verscheen vergaande vernederlandsing van de werkgroep voor individuals woorden pasklare bastaardwoorden ondervindt bij de nederlanders spellingvoorstellen zou leveren in die yin is de en vlamingen

weinig bijval passage ook typisch voor een groot aantal journa de eenzijdigheid van de vws ideeën over spel listieke reacties lingsanering heeft misschien te maken met het feit tenslotte valt op dat de meeste aanvankelijke dat de vereniging voor een deel bestaat uit tandart commentaren van de journalisten nogal veel onsen en logopedisten die de spelling kennelijkgraag juistheden bevatten Ik geef enkele voorbeelden in het ziekenfondspakket opgenomen willen zien in 1980 was het de taalunie die een uitgebreid onderzoek state naar de mogelijkheden van journalisten taalvernieuwing typhoon haarlems dagblad van 2 maart 1989 de journalistieke bijdragen bestonden voorname lijk uit een feitelijke en dus objectieve weergave vveralwaar een xi een tt en i staat moot een van de belangrijkste spellingvoorstellen in ieder ws een lc en een kw worden neergezet zo blijkt geval in de eerste week na 28 februari de datum uit een advies van een werkgroep van de neder waarop de werkgroep ad hoc spelling haar voor landse taalunie telegraafvon1 maart 1989 stellen bekend maakte later verscheen van de zijde van de journalisten wdl enig subjectief redac de journalistieke commentaren die wat later in de tioneel commentaar in de eerste reacties vallen kranten verschenen waren subjectiever en nega drie aspecten op tiever van gard de journalisten vervielen dan al ten eerste wordt bij de lezer meermalen een ver snel in cynisme door bij voorbeeld stukjes poezie keerde indruk gewekt omtrent de status van de of proza weer te geven in een spelling waarvan werkgroep ad hoc spelling de volgende passage men dacht dat werkgroep die in haar rapport had uit het dagblad van 28 februari 1989 maakt dat voorgesteld duidelijk de laden van de taalunie menen dat de officiële wee de geuniformeerde havenmeester speeld schrufwifze van bastaardwoorden als lypisch niet vandaag nietmeer op zijn plan hi j voelt zich moeten worden vernederlandst tot stiepies weeig hoewel de piknik eksellent was geweest 19 de jaargang nummer 5 april 1990vn 111111111111111111 111111111 11111r 4 begat hij zich onmiddellijk te bed het zag noemen die evenmin pleiten voor de werlovoords emaar ultdat h de rest van deze koninginnendag ideeën van de werkgroep de voorgestelde regels zou moeten missen ook zun tubave zou hij aan houden in feite een uitbreiding in van het domein de wilgenboom hangen en de culturele avond waarop het gelijkvormigheidsbeginsel van toepas georganiseerd door de eukumenis sing is er bestaat in de huidige spelling een ten che ekologisten hieldhifvoorgezien nee over dens de werkwoordstam in verschillende tijden peinsd hij gelegen onder de perenboom zijn onveranderd te later in de spelling die de werk akku is leeg lk kan beter een dozis groep voorstelt zou daze tenders doortrokken Citroenen nemen dacht hij binnenhof worden naar de werkwoordachtervoegsels leidse courant van 4 maart 1989 hoewel het gelijkvormigheidsbeginsel vanaf de tweeds fase van het spellingonderwijs handig kan zijn voor de bruikbaarheid van de spelling is het dat niet voor de leerbaarheid van de spelling in de deskundigen leraren onderwijzers eerste fase van het spellingonderwijs in daze fase is de leerbaarheid van de spelling namelijk nog behoudens enkele felle readies zoals die van de groter naarmate het fonetische principe van 66n taalkundige paardekooper staatdeze groep vanaf letter voor 66n taken strakker gehandhaafd wordt nu deskundigen over het algemeen nietafwijzend de toename van het aantal ott werkwoorden dat tegenover de jongste spellingvoorstellen vri-

jwel na invoering van het betreffende voorstel van de zonder uitzondering beoor-
ordelen zij het voorstel van werkgroep op een d eindigt does dit principe de werk-
groep om de keuzemogelqkheid in het geweld aan groene boekje te schrappen als
zeer positief ook hoewel er ook door jongeren en ouderen gezon de voorstellen ten
aanzien van het gebruik van het digd wordt tegen de d t spelling zijn het loch voo-
ral uliggende streepje zoals bij voorbeeld mee eten jongere kinderen die er moeite
mee hebben in die werden over het algemeen met instemming be zin is het
enigszins merkwaardig dat de werkgroep groet met de introductie van het gel
ijkvormigheidsbeg in sel in het domein van de werkwoordachtervoeg de meeste
deskundigen zijn echter minder geluk sels de mogelijk grotere bruikbaarheid van
de kig met de voorstellen in het rapport over de spelling voor een minderheid
heeft later prevale werkwoordspelling met name het op pagin g 122 ren boven een
mogelijk grotere leerbaarheid van onder punt ii vermelde voorstel van een deal
van de spelling voor een meerderheid de werkgroep vindt geen instemming in het
kort een andere nadelige bijkomstigheid van de nieu komt dit voorstel er op neer
dat in de 2e en 3e we ideeën ward genoemd door wim kuijpers in de persoon
enkelvoud van de ott een achter de limburgse van 11 maart 1989 daze vermeldt
dat stam geplakt wordt wanneer de onvoltooid verle kinderen de ovt vorm eerst
voor zichzelf uitspre den tijd ovt uitgaat op de terwip in alle andere ken om tot de
juiste schriftvorm ervan te komen gevallen een achter de stam van de 2e en 3e
een dialectische variatie in de ovt uitgang leidt persoon enkelvoud ott geplakt
wordt zo zouden aldus voor het kind tot verkeerde conclusies en we bij voorbeeld
voortaan schrijven hij bloosd dientengevolge tot een verkeerde spelling van de om-
dat het ook hij bloosde is ott zo zou in de limburgse dialecten niet wor de belangri-
jkste reden waarom de deskundigen den gezegd hij danste en de hond blafte maar
hier niet achter staan is dat er slechts een voor hij dansde en de hond blafde dit
zou tot de kinderen ingewikkelde regel toegevoegdwordt aan verkeerde ott vor-
men hij dansd en hij blafd de bestaande spellingregels er moet nu namelijk leiden
eerst naar de ovt gekeken worden voor de juiste afgezien van de mogelijke in-
houdelijke oplossing vorm van de ott gevormd kan worden die de werkgroep
voorstelt ten aanzien van de in het verlengde hiervan zijn een aantal factoren te
ott problemen valt het op dat in het rapport 41 2 april 1990 19 de jaargang num-
mer 5 nauwelijks de vraag aan de orde komt wat eigenlijk schil tussen de engelse
standaardspelling en het de oorzaken zijn van de moeilijkheden rood het fonolo-
gische initial teaching alfabet kinderen aanleren van de ott spellingregels in de
litera die de nederlandse spelling leren zullen daardoor tuur zijn namelijk sterke
aanwijzingen voor het felt gemakkelijker van het ens naar het andere alfabet dat
de inhoud van de regels niet het grootste pro overschakelen een voorstel van de
werkgroep tot bleem vormt maarwel de leeftijd waarop de regels het ontwerpen
van een initial alfabet had de worden onderwezen zo toont van pernis 1976 min-
der gelukkige ott voorstellen overbodig aan dat de baste leeftijd om de werkwoord-
spelling gemaakt to leren na het tiende levensjaar ligt de positiefste reacties van
deskundigen op de niet alleen de werkwoordsvervoeging is voor kin voorstellen zi-
jn te vinden in het eerste hummer van deren moeilijk te leren maar ook de schri-
jfwijze onze taal datverscheen na de presentatie van de van alle woorden waarin

het fonologische principe spellingvoorstellen daarnaast was wat de reactie het onder-
spit heeft gedolven ten opzichte van het ties in de kranten betreft die van camiel
hamans morfologische en of etymologische principe in dit in nrc handelsblad van
16 maart 1989 het meest leader zou een bescheiden voorstel van de werk positief
groep tot het ontwerpen van een fonologisch alfabet voor de eerste fase van het
spellingonderwijs met slordigheid hebben deze voorstellen geen van niet zo gek zi-
jn geweest een dergelijke spelling alle iets te maken integendeel ze zijn de conse-
het initial teaching alfabet van sir james pit quentie van een helder standpunt
namelijk dat man is in engeland uitgebreid getest bij jonge de nadruk hoort te lig-
gen op enkele logische kinderen dit alfabet is een tot 45 lettertekens uit consis-
tente aan te leren en bruikbare basisno gebreide versie van het latijnse alfabet het
aantal ties verschillende spellingen van de engelse spraak klanken wordt gere-
duceerd van ongeveer 2000 tot minder dan 50 de kinderen leren met dit alfabet
lezen en schrijven en gaan vervolgens over naar de traditionele spelling cohen en
kraak 1972 35 slot het belangrijke voordeel van deze methods is dat de leer-
baarheid van de spelling voor de jeugd groter assink 1988 constateerde een re-
latie tussen de wordt terwijl het voor de bruikbaarheid van de aanvaardbaarheid
van bepaalde overtredingen spelling zo handige morfologische principe niet tegen
de geldende orthografische principes en het aangetast hoeft te worden een dergeli-
jke metho opleidingsniveau van zijn praefpersonen de zou voor het nederlands een
groot gedeelte van de problemen bij de ott werkwoordsvervoe naar het zich laa-
taanzienstijgt met het ondetwijs ging te niet doet daze vervoeging is namelijk het
niveau het vermogen om nuanceringaante bren spellingterrein bij uitstek waarop
de bruikbaarheid gen in het gevraagde oordeet p 51 concurreert met de leer-
baarheid hoewel cohen en kraak 1972 37 en geerts 1985 190 191 ook in de reac-
ties op de voorstellen van de werk elkaar tegenspreken wat het succes van het
britse groep ad hoc spelling is een link to leggen tussen experiment betreft is het
voor het nederlands de de genuanceerdheid van de reacties enerzijds en moeite-
waard een soortgelijke methods aan toets de achtergrond en het opleidingsniveau
van de ing te onderwerpen daarbij mag verwacht worden auteurs anderzijds dat
het succes van een dergelijk experiment groter in deze zin kunnen de reacties van
de literaire zal zijn dan in engeland omdat het verschil tussen auteurs enigszins
afwijkend worden genoemd de nederlandse standaardspelling en haar fonolo-
hoewel de meesten order hen naar men mag gische tegenhanger minder groot is
dan het ver aannemen toch behoorlijk onderwijs hebben 19 de jaargang nummer 5
april 1990va genoten waren hun reacties op de jongste spel lingvoorstellen even
eenzijdig als de reacties die de willekeurige burgers te berde brachten de eenzi-
jdig held en ongenuanceerdheid is de literaire bibliografie auteurs naar mijn
oordeel echter zwaarder aan te rekenen dan de willekeurige burgers waar de
assink em h drthografische principes op de eenzijdig held van de willekeurige
burgers nam elijk hailing een onderzoek naar voortkomt uit onwetendheid of
misleiding door de on schendbaarheid van regels in tijdschrift voor taalbeheersing
1988 1 berichtgeving komt de eenzijdigheid van de lite raire auteurs vooral voort
uit eigenbelang de wil assink e g verhoeven eds visies op lekeurige burgers gaan
in hun reacties hoe onge spelling groningen wolters noordhoff 1985 fundeerd ook

tenminste nog uit van de gevolgen van een eventuele spellingwijziging voor het al gemeen belang daarnaast zijn hun reacties vaak cohen a a kraak spellers is spellen is vol humor spellen een verkenning van de spellingproblematiek den haag nijhoff 1972 terwijl de voorstellen van de werkgroep ad hoc spelling te ver gingen voor de literaire auteurs en craeybeckx dr l sluipmoord op de spel de willekeurige burgers gingen ze voor de vws ling amsterdam brussel elsevier 1972 lang niet ver genoeg ook haar argumentatie was ongenueanceerd door het eenzijdig benadrukken van het fonetisatieprincipe als alleen zaligmakend fishman j ed advances in the creation and revision of writing systems den haag voor de leerbaarheid van de nederlandse spelling mouton 1977 gemeten op de schaal van uiterst negatief tot uiterst positief bevonden de journalistieke commentaren op de spellingvoorstellen zich ergens in het geerts g van toumooi naar toernooi in lien bedrifven een beknopt overzicht van neder midden zij hebben zich hoofdzakelijk beperkt tot landse duitse engelse en france spellingher een objectieve inhoudelijke weergave van de spellingvoorstellen vormingen in e assink en g verhoeven 1985 afgezien van de reacties op de werkwoordsvoor geerts g j van den broeck a verdoodt stellen stonden de deskundigen redelijk positief successes and failures in dutch speffing reform tegenover het rapport van de werkgroep ad hoc spelling in j fishman 1977 natuurlijk bestaan er overlappingen tussen de hamann c spelling en toeval in e assink en reacties van de verschillende categoriedn en is g verhoeven 1985 deze bijdrage been volledig overzicht van de voor en nadelen van een eventuele spellinghervorming heuven v van tiepe spelling en het lee wel is geprobeerd algemene tendensen aan te sproces speculaties en data in j f matter ed geven in de soort react es per categorie schrijvers toegepaste taalwetenschap in artikelen 7 daarbij heb ik getracht de onvolledigheid en onge amsterdam 1980 nuanceerdheid van bepaalde argumenten aan te tonen door het poneren van enkele taaiwetenschap heyne g m hofmann spelkw in de spel pelijke en taalpsychologische kanttekeningen ling tilburg iva instituut voor sociaat we tenschappelijk onderzoek van de katholieke universiteit brabant 1989 gilbert braspenning havikshorst 60 2317 al leiden nederland v ni april 1990 19 de jaargang nummer 5 tusse door mulisch h soep lepelen met een vork te gen de spellinghervormers amsterdam de bezige bij 1972 een vriendje perms c j m van spelling van de werkwoordsvormen in pedagogische studien van papier 53 1976 een vriendje van papier is een poppenthea rapport van de werkgroep ad hoc spel terstuk van joris jozef in samenwerking met ling voorzetten 20 den haag nederlandse het kclb katholiek centrum voor lectuurin taalunie stichting bibliographic neerlandica formatie en bibliotheekvoorziening het richt 1989 zich rechtstreeks tot scholen en bibliotheken oil patische kringverhaal is een mengvorm reitsma p de verwerving van orthografische van poppentheater en theater met plezierige kennis in e assink en g verhoeven 1985 spannende meespeelmomenten on gevoelige momenten waar je stil van wordt het nodigt schutter g de fonologie en spelling paging kinderen van 6 tot 12 jaar uit tot lezen en is tot objectivering van enkele argumenten uit voor leerkrachten een steun in hun zorg voor het spellingdebat in de nieuwe taalgids de leesbevordering bij jongeren 1975 4 een begeleidingsmap met bruikbare tips voor de didactische verwerking van het thema len tauli v speech and spelling in j fishman

doek een vriend wordt gratis bijgeleverd 1977 informatie en reservatie kclub reny
verhoeven g spellinghervorming overzicht pesters mutsaertstraat 32 2000 antwer-
pen en evaluatie van de argumenten voor en te tel 03 232 77 n gen een speffin-
ghervorming in e assink en g verhoeven 1985 h p se tusse door meekeskrant net
zoals het vlaamse alfabetiseringswerk heeft het nederlandse een meeleeskrant in
grote druk speciaal is wet dat de kraut ook op cassette staat nummer 1 van jaar-
gang 1 is in februari verschenen ns fi 225 wablieft geïnteresseerden de voorzet
antwoord nummer 83 nl 7050 vb varsseveld wilpap 19 de jaargang nummer 5 april
1990 vami